

ва власт миражно му се привижда, поглъща го, смила го... В пастта на настоящето, в обладаването на мига, на удоволствието от живота Тук и Сега, тогава, когато си разбрал, че бъдещето е невъзвратно изгубено, е захвърлена като че ли именно Ирина. Мечтите, този знак за обитаване на бъдещето, се възвръщат само при кратките, но пропити с "някаква отчаяна надежда", мигове, мигове, в които физически или мисловно, "противно на законите, които сега управляват действителността", се е докоснала до "недостижимото", до онази "романтика на скитащи бунтовници", която носи със себе си Павел. А това ще рече, че онези "чужди, недостъпни светове" от далечната младост са живи, а тя е пред поредния си опит за "среща". Но нейната "човешкост", или казано другояче, оцелялата възможност за "среща", не е в помощта, която оказва на ранени партизани или на болни деца. Човешкото у нея е в това опазване на "другите светове", на романтичния знак, с който те са белязани. Именно способността да опазиш връзките си с миналото-мечта, да опазиш диахронността на личностното си съществуване, зад което стои мечтата, е белег за съхраненост. Казано с щампованата фразеология на Идеологемата, хуманизмът, остатъци от който са налице все още у Ирина, е този, който я спасява от по-нататъшно израждане. Но тук не става дума за възвръщането на интегритета с непознатите други хора, а за *запазването на интегритета с непознатите и "недостижими" "други светове"*. Защото не социалните и не хоризонталните, а метафизичните и вертикалните нишки са тези, които я превръщат в трудно унищожим знак за човешкостта като послание на романа.

Друг елемент на тази логика по себеотстояването е *самоубийството*. Какъв по-адекватен жест, каква по-сигурна гаранция, че собствената ти различност е съхранена, че разяждащият личността конформизъм е прогонен, че Ирина е останала вярна на собствената си другост и непокоримост... От друга страна, като че има определено раздвояване на наративната енергия между две генеративни полета – романтичният ключ влече към *happy end*, а идеологемният към трагедиен финал. И тъй като